

Redakcja: Grzegorz Gil (dyrektor IEŚ), Anton Saifullayev
(zastępca dyrektora IEŚ), Agnieszka Zajdel (sekretarz redakcji),
Spasimir Domaradzki, Bartłomiej Krzysztan, Damian Szacawa,
Agata Tatarenko

Nr 1696 (201/2026) | 10.09.2026

ISSN 2657-6996
© IEŚ

Damian Szacawa

Wybory parlamentarne w Szwecji: gospodarka głównym tematem kampanii

13 września 2026 r. Szwedzi wybiorą 349 posłów Riksdagu. Obecna kampanię zdominowała gospodarka, podczas gdy w 2022 r. głównymi tematami były przestępczość i migracja. Poza sporem politycznym pozostają kwestie bezpieczeństwa i obrony. Rząd Ulfa Kristerssona kończy kadencję, podczas której Szwedzcy Demokraci po raz pierwszy współdecydowali o polityce państwa, a Szwecja weszła do NATO. Sondaże dają centrolewicy przewagę 5-6 pp., jednak ostatnie badania wskazują na jej zawężenie do ok. 2 pp. Możliwe są trzy scenariusze przyszłego rządu, ale każdy wymaga długich negocjacji koalicyjnych.

Szwedzka scena polityczna po wyborach w 2022 r. Wybory z 11 września 2022 r. przyniosły minimalną przewagę bloku centroprawicowego: 176 mandatów wobec 173. Socjaldemokraci (S) pozostali największą partią (30,3%, 107 mandatów), ale najlepszy wynik w historii osiągnęli Szwedzcy Demokraci (SD) – 20,5% i 73 mandaty – którzy po raz pierwszy wyprzedzili Moderatów (M). Wynik ten był oznaką rosnącej polaryzacji i zapowiadał potencjalne trudności w utworzeniu stabilnej większości ([„Komentarze IEŚ”, nr 688](#)).

Rząd powstał 18 października 2022 r. Ulf Kristersson (M) objął urząd jako 35. premier Szwecji. Podstawą współpracy stało się porozumienie z Tidö między trzema partiami tworzącymi gabinet (obok M: chadecy (KD) oraz liberałowie (L)) i mającymi łącznie 103 mandaty, a SD, którzy wsparli rząd z zewnątrz. SD pozostali poza gabinetem, lecz przełamali kilkunastoletnią izolację i przez cztery lata w praktyce wpływali na decyzje rządu, zwłaszcza dotyczące polityki migracyjnej oraz zwalczania przestępczości zorganizowanej ([„Komentarze IEŚ”, nr 723](#)).

Rząd zmienił kurs w trzech obszarach, podejmując liczne decyzje w ciągu pierwszych dwóch lat ([„Komentarze IEŚ”, nr 1220](#)). W energetyce zapowiedział zwiększenie wytwarzania energii z elektrowni atomowych (gwarancje kredytowe do 400 mld SEK) i zastąpił cel „100% energii odnawialnej” celem „100% energii bezemisyjnej”. W polityce klimatycznej zniósł odrębne Ministerstwo Środowiska oraz zaostrzył prawo w obszarze polityki imigracyjnej i walki z przestępczością.

Główne tematy kampanii 2026 r. Kampania wyborcza, rozpoczęta w połowie czerwca, dotyczyła głównie pięciu osi tematycznych.

1. **Gospodarka i koszty życia.** Debatę zdominowała gospodarka – płaszczyzna, na której premier Kristersson prowadził kampanię Moderatów. Riksbank obniżył stopę procentową do 1,75% (od października 2025 r.) po szczycie 4,0% z lat 2023-2024, a inflacja wróciła w okolice celu 2%¹. Kontrastuje to z bezrobociem, które utrzymuje się na poziomie powyżej 8% i jest jednym z najwyższych w UE. Ta oś jest szczególnie korzystna dla partii centrowych. Moderaci zapowiadają obniżki podatków (ok. 5000 SEK miesięcznie dla przeciętnej rodziny, zniesienie opłat za żłobki, próg 50% łącznego opodatkowania) i powołanie „komisji ds. marnotrawstwa” (*slöserikommission*) w sektorze publicznym. Chadecy i Lewica (V) chcą podnieść zasiłek przysługujący rodzicom, a liberałowie wprowadzić ulgę w wysokości 10 000 SEK rocznie na dziecko oraz obniżyć o połowę lokalną stawkę podatku dochodowego. Socjaldemokraci nie proponują nowych wydatków, ale chcą wprowadzić podatek od nadzwyczajnych zysków banków oraz znieść bezpłatny pierwszy dzień zwolnienia lekarskiego. Lewica i Zieloni (MP) proponują podatek od miliarderów, a V dodatkowo jednorazową wypłatę 15 000 SEK dla rodziców pierwszego dziecka oraz zamrożenie

¹ Wszystkie dane za Statistics Sweden, <https://www.scb.se/en/> [07.09.2026] i Sveriges Riksbank, <https://www.riksbank.se/en-gb> [07.09.2026].

czynszów. Z kolei MP wyższe zasiłki na dziecko i mieszkanie oraz bilet na komunikację publiczną (*Sverigekor*) za 499 SEK.

2. **Przestępczość zorganizowana.** Bilans jest niejednoznaczny, ponieważ liczba strzelanin spadła o 33% w latach 2022-2025 (z 391 do 262) i malała dalej w 2026 r. Liczba zabójstw wyniosła 84 w 2025 r. (najmniej od 2012 r.), w tym 44 osoby zginęły w wyniku strzelanin i eksplozji, z czego 10 w ataku w szkole w Örebro z 7 lutego 2025 r. (sprawa niezwiązana ze środowiskiem gangami). Równocześnie jednak wzrosła liczba wybuchów: z 90 w 2022 r. do 190 w 2025 r.² Nerozwizanym problemem była też rekrutacja nieletnich do sieci przestępczych. 2 września cztery partie bloku Tidö zapowiedziały kryminalizację udziału w gangach (do 4 lat więzienia, a dla przywódców karę dożywocia). Wymaga to ograniczenia konstytucyjnej wolności stowarzyszania się, a stosowne przepisy weszłyby w życie w kwietniu 2027 r., o ile blok wygra. Socjaldemokraci z kolei chcieliby szybszych i bardziej zdecydowanych działań w celu zapobiegania wciąganiu dzieci i młodzieży w grupy przestępcze.
3. **Migracja i integracja.** Wybory 2026 r. przyniosą pierwszą ocenę zmiany dotychczasowego paradygmatu ([„Komentarze IEŚ”, nr 723](#)). Rząd zaostrzył zasady ubiegania się o pozwolenie na stały pobyt (od 12 lipca 2026 r. jest to niemożliwe m.in. dla osób przebywających w Szwecji na podstawie azylu lub ochrony uzupełniającej). W 2025 r. Szwedzka Agencja Migracyjna przyjęła 6,7 tys. wniosków azylowych, co jest rekordowo niskim wynikiem w statystykach prowadzonych od 1985 r. (w trakcie kryzysu migracyjnego w 2015 r. było to blisko 163 tys.)³. Socjaldemokraci przesunęli się w prawo, aby odzyskać wyborców od SD i deklarują utrzymanie tego kursu. Chcą przy tym cofnąć część reform i wprowadzić pozwolenie na osiedlenie się (*etableringstillstånd*) oraz test rynku pracy zamiast progu płacowego dla zezwoleń na pracę. Zieloni i Lewica chcą przywrócić klauzulę humanitarną chroniącą przed deportacją osoby starsze i rodziny z dziećmi oraz uczynić pobyt stałym standardem dla osób z ochroną międzynarodową. SD żądają odbierania już przyznanych pobytów stałych, tworzenia centrów powrotowych poza UE i uzależnienia świadczeń od znajomości języka. Moderaci proponują szybką ścieżkę do obywatelstwa dla pracujących i zintegrowanych cudzoziemców oraz „kontrakt szwedzki”, którego złamanie oznaczałoby utratę prawa pobytu.
4. **Energetyka i klimat.** Gabinet Kristerssona obniżył podatki paliwowe i od 1 stycznia 2024 r. ograniczył obowiązek stosowania domieszki biopaliw. Dzięki temu ceny paliw w Szwecji należą obecnie do jednych z najniższych w UE. Z kolei emisje z transportu w 2025 r. były o 16% wyższe niż na początku kadencji. Po 30 latach spadków (ok. 1 mln ton rocznie) emisje utrzymują się na poziomie z 2022 r., a Szwedzka Agencja Ochrony Środowiska ocenia, że obecna polityka nie pozwoli osiągnąć celów klimatycznych na 2030 r. ani celów długoterminowych⁴. W elektroenergetyce rząd postawił na atom, lecz nowe reaktory (małe reaktory modułowe – SMR) nie powstaną wcześniej niż za ok. 10 lat. Jednocześnie inwestycje w wytwarzanie energii z wiatru i słońca wyhamowały: rząd wycofał wsparcie dla morskich farm wiatrowych ([„Komentarze IEŚ”, nr 1239](#)), a projekty lądowe blokują weta gmin. Debatę napędza prognoza wzrostu zapotrzebowania na energię elektryczną o ok. 160% do 2050 r. ([„Komentarze IEŚ”, nr 879](#)). SD chcą całkowicie znieść obowiązek domieszki biopaliw i skasować dopłaty do energetyki wiatrowej. Moderaci podtrzymują cel neutralności klimatycznej do 2045 r. i chcą budowy reaktorów na południu kraju. Socjaldemokraci proponują skup krajowych biopaliw przez państwo, przyspieszenie budowy morskich farm wiatrowych i rozbudowę atomu.
5. **Bezpieczeństwo i obronność.** To pierwsze wybory od wejścia Szwecji do NATO w marcu 2024 r. ([„Komentarze IEŚ”, nr 1073](#) i [„Komentarze IEŚ”, nr 1075](#)). Rząd podniósł wydatki na obronność z 2,1% PKB w 2024 r. do ok. 2,8% PKB w 2026 r., z planem 3,1% w 2028 r. W sprawach udziału w NATO, pomocy Ukrainie

² Brå (Brottsförebyggande rådet), <https://bra.se/english/statistics/shootings-and-violence> [07.09.2026].

³ Migrationsverket, <https://www.migrationsverket.se/en/about-the-swedish-migration-agency/statistics/international-protection-asylum.html> [07.09.2026].

⁴ Naturvårdsverket, <https://www.naturvardsverket.se/data-och-statistik/> [07.09.2026].

i wydatków obronnych ([„Komentarze IEŚ”, nr 1236](#)) panuje zgoda ponadpartyjna, dlatego bezpieczeństwo nie dzieli kampanii tak jak gospodarka. Jej podstawą jest porozumienie z czerwca 2025 r., zawarte przez rząd z S, SD, V, C i MP, na podstawie którego zbrojenia w latach 2026-2034 mają być finansowane z długu, z limitem 300 mld SEK, z czego do 50 mld SEK na obronę cywilną, co pozwoli Szwecji osiągnąć cel NATO na poziomie 3,5% PKB⁵. Szwecja odtworzyła garnizon na Gotlandii i skupia się na ochronie Morza Bałtyckiego, gdzie mierzy się z rosyjskimi naruszeniami przestrzeni powietrznej, zakłócaniem GPS i sabotażem infrastruktury podmorskiej ([„Komentarze IEŚ”, nr 1255](#)).

Scenariusze powyborcze. W uśrednionych sondażach⁶ centrolewicowe partie opozycyjne utrzymują przewagę rzędu 5-6 pp., jednak ostatnie badania wskazują na jej zawężenie. Ankietowani we wrześniu dawali S 27-29%, SD 19-20%, M 16-18%, V 8-9%, C 7-8%, MP 6,5-7,5%, KD 5-7,5% i L 2-3%. Ostatni sondaż Novusa z 1-5 września obniżył przewagę opozycji do 2,4 pp. (w granicach błędu) wobec 7,7 pp. z pierwszej połowy sierpnia. Poparcie S w połowie 2025 r. sięgało ok. 35% i od tego czasu maleje. Natomiast SD w kampanii notują wynik nieco poniżej rezultatu z 2022 r., ale historycznie wypadają w wyborach lepiej niż w sondażach. To wszystko oznacza, że wynik pozostaje otwarty, a o ostatecznych mandatach zdecyduje to, czy liberałowie przekroczą próg 4%. Głosowanie przedterminowe ruszyło 26 sierpnia i w pierwszym tygodniu objęło blisko milion osób (992 863), o 40% więcej niż w 2022 r. W konsekwencji zarysować można trzy podstawowe scenariusze powyborcze:

- Scenariusz 1: rząd centrolewicy. Magdalena Andersson pozostaje najpopularniejszą liderką i faworytką do urzędu premiera, lecz może ją zablokować spór wewnątrz bloku. Liderka Lewicy, Nooshi Dadgostar, żąda miejsc w rządzie i nie poprze gabinetu bez udziału V. Z kolei Partia Centrum odmawia rządzenia razem z V. Andersson dystansuje się od V po serii kontrowersji (m.in. wypowiedzi antysemickie) i opowiada się za rządem jednopartyjnym lub koalicją z C. Napięcia dotyczą też migracji, gdzie Lewica i Zieloni oczekują złagodzenia kursu.
- Scenariusz 2: „gambijski” lub „środkowa alternatywa”. C promuje wariant ponad podziałami: rząd S, KD i C, ewentualnie z MP, oparty na wspólnych projektach dla zatrudnienia i klimatu oraz na celu wzrostu PKB do poziomu co najmniej 2,5%. Warunkiem tego scenariusza jest rozpad bloku Tidö, który jak dotąd jest odrzucany przez liderkę chadeków Ebbę Busch.
- Scenariusz 3: kontynuacja rządów centroprawicy/bloku Tidö. Powodzenie tego wariantu zależy od dwóch warunków: utrzymania większości mimo słabszych notowań oraz przekroczenia progu 4% przez Liberałów. 13 marca 2026 r. Liberałowie i SD zawarli porozumienie „Sverigelöftet”, które daje SD stanowiska w rządzie, jeśli blok zdobędzie większość. Oznacza to, że SD weszliby do gabinetu po raz pierwszy w historii. Jimmie Åkesson akceptuje Kristerssona jako kandydata na premiera w tych wyborach, ale jednocześnie szykuje się do startu w 2030 r.

⁵ Government Offices of Sweden, *Cross-party agreement on historic rearmament*, <https://www.government.se/press-releases/2025/06/cross-party-agreement-on-historic-rearmament/> [07.09.2026].

⁶ Sondaże: PolitPro, *Election Trend* (trend z 06.09.2026), <https://politpro.eu/en/sweden/election/parliament/2026>; Polara (średnia 30-dniowa), <https://polara.se/en/dashboard>; Novus dla TV4/Göteborgs-Posten (24-30.08.2026), <https://www.tv4.se/artikel/1niNSHEfUMdHYO8LUzOFAe/liberalerna-oever-riksdagsspaerren-foer-foersta-gangen-sedan-2022> [07.09.2026].